

Visions barcelonines

El llibre de Lola Anglada i Francesc Curet

El llibre al qual ens referim en un article anterior i que fa molts anys que estan culant els Francesc Curet i la Lola Anglada, és dirà el mateix nom que encapçalava aquest article: "Visions barcelonines". Serà dedicat, com ja diguérem aleshores i repetim ara, a evocar el passat de Barcelona, però d'una manera verídica i no pas a base, gairebé exclusivament, de l'aneddota xarona, de vegades falsa, font d'una inestroncada deu de literatura barata d'aquella que en català autèntic s'anomena literatura barata, malgrat que no hi arriba ben bé, perquè al capdavant no passa d'ésser literatura de la "peri-lia", i que ha estat, fins ara, com diu amb molt d'encert l'amie Curet quan en parla l'element bàsic de tot el que s'ha dit i s'ha "mentit" sobre la vida de la nostra ciutat en el transcurs dels segles passats.

La veritable història de Barcelona, en el període que va del segle XVIII fins als començaments de les lluites que caracteritzaren la primera meitat de la centúria dinovena, encara no ha estat escrita. Calia per a això que es desvelés l'entusiasme d'un home dotat de la qualitat de la consciència, que mantingués ben despert alhora en el seu esperit el llenguatge d'heretgia autèntica, i que sabés ajuntar-hi la facultat inapreciable de poder donar-los la vida que manca als documents, per tal de fer-ne un producte humà i viu, i ennobli-lo després en una literatura correcta; calia també trobar una altra persona dotada d'aquestes mateixes qualitats, però que sabés plasmar-les en l'aspecte artístic. Es trobaren, tanmateix. Són els Francesc Curet i la Lola Anglada. En trobar-se es van entendre de seguida i posaren mans a l'obra immediatament. Avui el seu llibre ja està molt avançat.

Vai a dir, però, que les recerques a les quals s'han dedicat amb un engrescament que fa molt bonic, els ha fet adonar d'una cosa molt important, que volem remarcar. Que gairebé totes les narracions, relats i monografies que s'han publicat i que es refereixen a temes de la vida de la Barcelona antiga no reflecteixen amb exactitud la vida i els costums dels barcelonins d'aquells temps. No solament això, sinó que com més va, més malament funciona aquesta erudició baldera o superficial.

Sembla talment que hi hagi una tendència deliberada o inconscient — en aquest darrer cas encara seria pitjor — a empetir el caràcter i l'ambient de la Barcelona dels nostres avis; a exagerar la seva vida rescolada; a accentuar la nota d'un plebeisme que de fet no existia; a envernisar-ho, i encara malament, això és, deixant-hi llapissades d'un xarisme una mica estrofolari. I res més lluny, pel que heu tingut ocasió de veure i de saber, de la veritat que això darrer.

Aquesta és, doncs, la finalitat del llibre que esmentem. I que serà un llibre important ho demostra el fet següent: que l'índex del primer volum, que contindrà sis capítols, és aquest: Primer: "La vida a la llar"; segon: "La vida al carrer"; tercer: "Botigues, joies i obradors"; quart: "Festivitats i costums"; cinquè: "Festivitats i costums"; sisè: "Els barcelonins i la mort".

Els capítols que contindrà el segon volum no els coneixem, però també tenim referències segons les quals, si fa no fa, serà de l'extensió del primer.

Els capítols que hem citat ens sembla que donen una idea força clara de l'abast important del llibre.

Ultra aquests dos, i seguint la mateixa trajectòria, tenen també el tercer, a punt de feixir-los, un enfilat de volums, i que també seran il·lustrats, els quals portaran el títol genèric de "Petita història barcelonina". S'hi explicaran coses dels romàntics anònims, del que divertia els nostres avis, del peu de la barricada,

Les evolucions de la política diplomàtica anglesa semblen, per al brillant periodista de "La Vanguardia", una demostració de la decadència de la Gran Bretanya. Caldrà, afegeix, que Europa perdi la superioritat de la força per a examinar fredament, en el nostre cas concret, les conseqüències i possibilitats de victòria de les dues posicions que lluiten a Espanya.

"Las construcciones políticas debidas a un puro cálculo de fuerza se derrumban, cuando esa fuerza es reducida por otra superior. El 'fatum' de Hitler es el mismo de Guillermo II o del zar Nicolás. Nada ni nadie podrá impedir que el pueblo alemán sancione la megalo-manía cesárea, si un mimen prudente no consigue parar la marcha ciega hacia la guerra y la derrota. Lo mismo decimos de Italia. Y justamente la evidencia de esta preocupación es la que le concede a los asuntos de España un valor de experiencia; digno de ser tomado en cuenta.

En nosotros, el proceso revolucionario ha sido anterior a la guerra. La guerra, en su desarrollo actual, es un movimiento regular y constructivo. Nosotros no le tememos a la paz, porque las lecciones de la guerra nos llevan maduros a otros trabajos. En la guerra hemos empezado a liquidar muchos problemas inactuales, y sabemos que lo que a todos nos espera es una vigorosa — y acaso gloriosa — reconstrucción. Sabemos que hemos de reunirnos en un solar lleno de escombros, en que, ¡ay!, ya queda poco que destruir, y, en cambio, mucho que levantar. Es decir, en España, la paz se producirá con todas las sorpresas eliminadas.

Esta distinción es considerable y debe ser meditada por los dirigentes de la política internacional. Bien que los venerables miembros de una diplomacia platónica recorran el mundo para llamar a razón a los locos. El intento, honradamente lo decimos, es admirable, y en lo que nos afecta, lo agradecemos. Pero sería más práctico y más breve tomar en peso las posibilidades futuras de un orden de sucesos, el origen y conductas de esos hombres, los sentimientos más generalizados de una sociedad, y someterlos a una confrontación o juicio contradictorio. Todo lo que entraña y es Barcelona, contra todo lo que entraña y es el fascismo totalitario.

La comprensió del poble, segons els comunistes

"Frente Rojo, organ, com és sabut, del Partit Comunista Espanyol, publica un editorial una mica sibilí, en el qual assegura que el poble, que sofreix, també aprèn a conèixer conductes i actituds. Per això diu que en aquests moments hi ha una sola cosa essencial a oferir-li.

"No se lo pueden ofrecer palabras que lo definan todo menos lo esencial, esto es, el apoyo y la ayuda al Gobierno de Unión Nacional, que es la más alta expresión política del pueblo mismo.

I a continuació fa unes insinuacions enigmàtiques:

"A veces, se conocen noticias de reuniones en las que se adoptan acuerdos y se soslaya ese gran deber que alcanza por igual a todos los partidos y organizaciones. Es posible preguntarse de qué sirve recordar derechos y principios si no se agrega la expresión de lealtad hacia quienes tienen que dirigir la defensa armada de principios, leyes, patria y vidas.

El pueblo contrasta las actitudes y se pronuncia por la que conviene a sus intereses. Agrupado en torno al Gobierno, está decidido a rechazar como contraria a su voluntad la que equivalga a enfrentarse a aquel. Pero también ha de estarlo para exigir que quienes no se hayan manifestado clara y concretamente lo hagan cuanto antes, porque ahora no caben equívocos ni vacilaciones.

Cabalmente es este cierto juicio popular el que ayudará de modo decisivo a superar jornadas venideras, que no han de distinguirse por su tranquilidad.

DAVANT DEL CONGRES DE LES TRADE-UNIONS

Un missatge de la C. N. T.

El Comité Nacional de la C. N. T. ha tramès als congressistes de Blackpool, un missatge de salutació, del qual retalem el següent fragment:

"Aun le quedan a nuestro Pueblo sobrados recursos para seguir adelante hasta vencer. Pero, peligra la paz de Europa, del Mundo. En parte, de vuestras firmes decisiones depende se alcance este peligro. Sólo precisa que os pongáis terminantemente a la política de vacilaciones, de transacciones con los países fascistas, que han llegado en su osadía, a humillar el pabellón inglés, atacando sus barcos y hundiendo los. Hermanos nuestros han perecido bajo la metralla fascista de italianos y alemanes. Los ataques no cesan, como tampoco el envío de material y hombres a medida que nuestra potencia combativa muestra la futura victoria de la República. Por ello se impone la retirada de los 'voluntarios' extranjeros, que se abran las fronteras, que se reconozca al único Gobierno legítimo de España, el derecho a su defensa, que se den facilidades para que la solidaridad de los pueblos se desenvuelva con absoluta libertad.

I un editorial de l'organ de la U. G. T.

Per a "Las Noticias" el problema més important d'aquest Congrés de les Trade-Unions serà la revisió de la posició adoptada per sir Walter Citrine

a la internacional Sindical, oposada a l'ingrés dels Sindicats de la URSS.

"El asunto apasionará al Congreso. Todo cuanto se relaciona con la defensa de Checoslovaquia, con la ayuda a España y con la lucha contra el fascismo, está íntimamente vinculado al ingreso de los Sindicatos soviéticos en la F. S. I. No puede soslayarse que la Internacional obrera recibiría con este ingreso una fortísima inmensurable. No por sus 25 millones de militantes, con importación tanto la cifra, sino por la densidad de su conciencia, por la disciplina política que los aglutina, por la decisión de sus actitudes y por ser, en definitiva, los paladines más decididos de la paz y los combatientes más encarnizados contra el fascismo.

La única manera de realitzar els anhels autònoms, segons el P. S. U. C.

En una conferència donada a Caldes i ressenyada extensament per "El Diuio", el membre del Comité Ejecutivo del P. S. U. C. es referí a les llibertats de Catalunya, avui amenaçades per Franco, i que a República ha de garantir.

"Empero — continuó diciendo — la única manera de que mañana pueda ver Cataluña realizados sus legítimos anhelos de carácter autônomo, es la de que hoy todos los catalanes conscientes de sus deberes patrióticos y de sus responsabilidades históricas se unan lealmente, decididamente, a obra del Gobierno de la República que preide al doctor Negrin, ya que la base de esta trascendental obra es la de conducir al glorioso Ejército popular a la victoria, puesto que sin el triunfo de las armas que empuñan nuestros heroicos combatientes no sólo tendríamos que renunciar a ulteriores conquistas en sentido autônomo o nacionalista, sino que, además, veríamos derrumbar el templo de las limitadas libertades que logró reconquistar Cataluña a raíz de la proclamación de la segunda República española.

Por entenderlo así — continuó diciendo Pedro Ardiaca —, el Partido Socialista Unificado de Cataluña apoya decididamente al Gobierno de la República y sostiene este criterio en el seno de la Generalidad de Cataluña, para cuyo presidente, don Luis Companys, tuvo el orador frases de respeto y afecto.

I "La Humanitat": La polèmica innecesària

Sota aquest títol, l'organ d'E. R. C. publica un article del President del Parlament de Catalunya, el doctor Jaume Serra Hunter, en el qual, després d'acudir la manca d'unitat, producte l'égic de la tirania, del camp facciós, assenyalant els perills que hi ha a poder encendre polèmiques doctrinals i partidistes. El nostre fervor combatiu està originat, en cada sector, per motius possiblement diversos, tots ells respectables per tal com conduïen a la finalitat suprema de guanyar la guerra. I acaba dient:

"Tots aquells que insisteixen a marcar posicions diferencials, a l'hora històrica de la nostra unitat, oblidem que hem començat la guerra sota la mateixa consigna: la defensa de la República. Aquesta consigna comporta la defensa de la legalitat constitucional i, com a corol·lari, la nova estructura de l'Espanya del futur, oberta a tots els corrents del progrés i de la cultura. El poble, en deferir la seva adhesió al règim, el 18 de febrer del 1936, ratificava tot allò que la guerra no ha pogut destruir, perquè és l'essència mateixa de la República. Si s'han produït polèmiques en torn de la interpretació de la voluntat popular, mai no han pogut obrir a violències programades, sinó a apreciacions subjectives del moment, i de reproduir-les en aquestes hores de recrudescència bèlica, esdevindrien contraproduents, i si més no, demoralitzadores. Polèmiques d'aquesta mena són, de més a més, innecessàries. Que cadascú interpreti des del seu lloc, i amb el propi criteri, les possibles adaptacions del seu ideari a la realitat històrica, és cosa perfectament lícita; però això no exigeix, sinó que obliga més a la solidaritat, condició ineludible i raó suficient de la victòria. Aquesta és la veritable doctrina democràtica i l'única que pot abreviar la guerra i ensenar preparar la consciència ciutadana el dia de la pau.

Avui per avui tenim, clarament definides, les finalitats de la guerra pel camí de l'autèntica oficialitat. I, malgrat tot, entrem al tercer any, sense haver sabut encara superar totes les mesquineses morals de la rera guerra. Les organitzacions sindicals i els partits polítics s'atribueixen sovint un volum d'opinió molt superior a la realitat i entorn de la pròpia tesi s'estereotipen afirmacions i s'indueixen polèmiques lamentables. Tots ells obligats a afrontar la guerra amb serenitat suficient per a deixar a segon terme els interessos doctrinals que ens separen. En el fons som membres d'una mateixa família i el nom que cadascú porta és igualment respectable i mai no pot ésser utilitzat com a motiu de menyspreu o d'escarni. Es deuen de les col·lectivitats, com ho és de la persona, saber oblidar llurs aparençances d'absorció o de domini. La guerra exigeix un apaivagament d'aquelles inquietuds. Això mai no pot significar renúncia a cap programa ni a

cap ideologia, perquè, en definitiva, és la realitat la que determina fins a quin punt els ideals poden encarnar en la vida. I aquesta realitat ens la donarà la post-guerra, quan l'interès dels homes, per comptes de reconstruir-se en el passat, es projecti en l'esdevenidor, alliberat ja de sectarismes i de passions."

Contra toda velocidad dictatorial, el Pueblo español está bien revacunado. Revacunado con torrenes de sangre.

Les Idees i les Lletres

"Biblioteca del pagès"

El senyor Ramon Bardà i Bardà, enginyer agrícola i professor de l'Escola Superior d'Agricultura, enceta la còccoció. El seu llibre porta un títol ben suggestiu: "Manual de tractaments contra els enemics dels arbres fruiters". L'autor, abans d'entrar en matèria ens dona, en unes breus consideracions preliminars, la raó fonamental de la publicació del llibre: donar als nostres fructífers les normes que a tècnica fitopatològica aconsella per a aconseguir la màxima sanitat possible dels fruiters. Aleshores, amb un estil clar, sense excloure la terminologia que li és pròpia, estudia amb amenitat i competència els mitjans de lluita que han d'emprar-se contra els insectes, en la una enumeració dels enemics, diguem-ne naturals, dels arbres fruiters i, per extensió, davant les malalties d'origen criptogàmic o fisiològic que ben sovint els malmeten, establert normes per al tractament adequat a base del coneixement i del sofre o dels aparells insecticides i anticriptogàmics.

L'autor d'aquest llibre demostra haver tingut una excel·lent preocupació: donar un manual ben resolt. I abans d'acabar el seu treball hi incorpora una guia per a la determinació pràctica dels principals insectes i malalties dels arbres fruiters, basada en caràcters externs i de fàcil observació.

L'obra va valorada amb nombrosos gravats en color deguts al senyor Josep Vall i Arribas, tècnic de l'Institut dels Sòls. Hi ha també unes fotografies demostratives del moment apropiat per a fer els tractaments curatius.

En conjunt, el llibre, pel seu to i forma expositiva, pot tenir diverses aplicacions: pot servir d'obra de text per a les escoles secundàries rurals, de consulta per als no iniciats en la matèria; i als coneixedors de la vida del camp els aclarirà algunes aplicacions que la tècnica moderna preconitza i a les quals l'experiència ha donat el full favorable. El senyor Bardà i Bardà, per, ha aconseguit dos altres objectius ben meritoris: escriure un llibre recomanable sense reserves de cap mena i, al mateix temps, el seu encert d'una tònica del qual serà la "Biblioteca del Pagès" en els successus volums. Dels altres dos que han aparegut fins ara en farem demà una deguda i última recensió total de les activitats editorials sota el mateix nom genèric.

F. S. FORNER

(Acabament)

La pensada de celebrar a Barcelona una exposició no menys que universal no es deu pas a l'alcalde Rius i Tauler, com la majoria de la gent creu. El promotor fou un home sense relleu, avui dia un perfecte desconegut, que s'anomenava Eugeni Serrano Casanova, i que els contemporanis anomenaven senzillament: el senyor Casanova. Aquest home proposà a l'Ajuntament, cap a l'any 1885, l'arrendament d'uns terrenys allà on es construïa el Parc de la Ciutadella, per tal d'instal·lar-hi una exposició de productes de totes les nacions i explotar la pensada pel seu compte. Barcelona havia celebrat moltes exposicions locals, catalanes i espanyoles des del començament del segle; es pot dir que ja estava feta a aquesta mena de traspalsos; devia ésser per això que la idea d'una exposició més no inquietà ningú, ans aparegué plausible a molta gent. De totes maneres, aviat hom s'adonà de la gravetat de l'intent del senyor Casanova. Perquè el lector tingui idea de la migradesa dels projectes d'aquell empresari, n'hi haurà prou tal vegada amb dir que la quantitat que l'Ajuntament exigia a manera de fiança tot just arribava a les cinquanta mil pessetes. Els plans i les primeres obres que el senyor Casanova empenygué ja eren més al·larmants. Els treballs al mes de setembre del 1886 i l'Exposició havia d'obrir-se l'any vinent. Aleshores hom decidí d'anular el contracte amb el senyor Casanova, tornar-li la fiança i estipular un segon contracte molt més important i amb fiança de cinc-cents mil pessetes. Però les noves obres de l'Exposició no semblaven gaire més encoratjadores que les del primer projecte. Sembla que fou per mediació de l'arquitecte Elies Rogent que Rius i Tauler decidí sobtadament d'anular el segon contracte i que el propi Ajuntament s'encarregués de la construcció i l'organització, més en gran, de l'Exposició. Però ja ens trobàvem al mes d'abril del 1887. Calgué fer foc nou i ajornar per un any l'obertura de l'Exposició, la direcció de les obres de la qual fou encarregada al sudit Rogent al cap d'una legió d'arquitectes, escultors i pintors foras de molt talent o que immediatament després de l'Exposició es revelaren de primera categoria. El trahit del tercer i definitiu projecte s'allà fins al mes de juliol del 1887. Menys d'un any i tenim, doncs, els nous constructors de l'Exposició; així i tot, en tan curt

L'Exposició Universal de Barcelona de l'any 1888

per JOAN SAGS

(De "La Revista de Catalunya")

termini enllistessin aquella obra formidable i compromesa, enmig del rebombori dels opositors de tota mena, en un ambient de desdret i de murmuració que segava els braços i posava pell de gallina. Els nostres mestres d'obres tenen fama universal de bons feiners i conscienciosos treballadors, però en aquella ocasió s'excediren, i els arquitectes i artistes que hi treballaven feren miracles d'activitat i demostraren uns dots d'iniciativa i d'improvisació enviables.

Els terrenys de l'Exposició comprenien el Parc, la Secció Marítima i el Saló de Sant Joan. L'arc de triomf era la porta monumental de l'Exposició. Les construccions que han romàs d'aquell certamen són aquest portal monumental, el palau de Belles Arts, el pont que conduïa a la Secció Marítima i que ara crec que no conduïx enlloc, l'edifici anomenat restaurant, perquè serví per a això, actualment dedicat a Museu d'Història Natural, i tota la resta que es troba dintre el parc, construccions, com el parc mateix, cotànies de l'Exposició.

Per què es llançava Rius i Tauler amb el temps tan just a una empresa tan ardua i arriscada com la de l'Exposició? Com podia esperar sortir-ne al·lissament en un terra devastat per les recents guerres civils, pels treballs polítics, pels violents canvis de règim? Tot just començats els primers treballs per a la realització de la pensada del senyor Casanova, encara es produïa una d'aquelles convulsions cruen-

tes, l'assassinat de Villacampa i els afusellaments de represalles que tant commogueren l'opinió. Per afegir-hi la guerra social començada d'annunciar-se feroç en aquesta mateixa Barcelona festejadora. L'era temeraria, doncs, el gest de Rius i Tauler? Joestic per creure que era un gest fatal. Rius i Tauler ens apareix com l'instrument providencial d'una acció nacional catalana; l'Exposició que Rius i Tauler posava en marxa amb decisió que semblava arrauxada no serí sinó la cristallització d'unes aspiracions nacionals catalanes tot just formulades pel catalanisme oral, però arrelades en el subconscient de tot el poble, que semblava vi sospitar-les. Rius i Tauler curà no solament d'enllestir, i de la manera llavors més factuosa, l'Exposició Universal; també curà de l'agencament de la ciutat, el seu endreçament i la seva urbanització. En molt poc temps, doncs, en pocs mesos, aconseguí d'organitzar el bell i grandios certamen i el marc urbà on havia de lluir; foren traçades avingudes, foren urbanitzades i decorades; la ciutat veié origin monuments commemoratius com no n'havia conegut mai de tan imponents, entre els quals destaca el dedicat a Colom, acabat justament en vigílies de l'obertura de l'Exposició. Aquest monument, tan ric de bona escultura, i la construcció del Parc de la Ciutadella, on l'escultura bona és també abundant, foren els principals punts de partida del nostre gran art escultòric, veritables vivers d'escultura monumental. Més més

Catalunya no ha pogut gloriarse d'aquest gènere escultòric, propi dels grans civilitzacions; després d'aquella tongada els grans escultors monumentals catalans degapareixen per a fer lloc a escultors de museu i de col·lecció. Aquesta és una falla imponderable, una disminució del nostre esperit de grandesa, esperit que cal no confondre amb la mania o amb el deliri de grandesa. També l'Exposició del 1888 impulsà la nostra pintura; i es pot dir que aquell esdeveniment cultural provocà a Catalunya la creació de museus, iniciada a Vic del bisbe Català. Fou justament aquest bisbe el qui sostingué amb més fe les projectes de l'Exposició Universal, que gairebé la totalitat del poble suposava utòpics. El balanz de l'Exposició no es limita pas als esmentats progrésos artístics; també es feren sentir els seus bons efectes en el terreny industrial i comercial. No sols el nostre comerç es beneficià de la vinguda de forasters, sinó que se'n beneficià en el futur per haver rebut, del contacte amb el comerç mundial, un esperit més emprenedor i més modern. I el mateix experimentà la nostra indústria. Sembla que abans de l'Exposició, en els anys immediatament anteriors, tota la nació sofria una greu crisi econòmica, la qual es transformà immediatament després de la clausura de l'Exposició en un creixement de les exportacions al restant d'Espanya i particularment a Amèrica.

Això també és catalanisme: no és potser fortuïtament que la lletra del nostre cant nacional resa:

Catalunya triomfant tornarà a ésser rica i plena...

Catalunya triomfava com mai no havia esperat triomfar, i de la manera més espectacular, salutet el seu triomf per les bateries de les esquadres de les nacions totes, vingudes expressament al port de Barcelona en missió homenajadora. El catalanisme es troba subjacent, ignorat de tothom, però furgador com la llavor dintre la terra hivernica. Els Ajuntaments d'aquells dies eren integrats per viridors del calidisme monàrquic, adés els sagastins, adés els canovistes, polítics astuts i activistes amb les rates: eren els principals, els immediats, els majors enemics del catalanisme. Així i tot, veien com en aquells dies que precediren l'Exposició, en l'època d'or dels Jocs Florals, els consellers municipals, guaitos hom no sap per quin instint, erigien estàtues al conseller Casanova, a Pau Claris, a Aribau, i Guifré el Pilós; veien com els nous carrers i avingudes que amaven obrir-se es batejaven amb els noms d'aquestes sobresortints figures de la història pàtria i d'altres: Margarit, Mun-taner, Viladomat, Roger de Flor, Roger de Llúria, Jaume I, Pere IV, Rocafort, Borrell, Tamarit, Lluís, Ausiàs March, Almogàvers, etc.; veien que les nostres institucions més rellevants també servien la topografia de la moderna Barcelona: el Consell de Cent, la Diputació, el Parlament, les Corts Catalanes; veien la nostra geografia històrica rememorada igualment en la toponímia urbana: Sicília i Malta, Aragó, Mallorca, València i Rosselló, Sardenya i Nàpols. El centre de la ciutat nova no estava encara desembarassat, però ja estava batejat: aquell indret estrobauc per cafès i teatres i cases de lloguer, allò estava destinat a plaça principal i s'anomenarà Plaça de Catalunya. Una altra gran plaça més distant s'anomenarà Plaça de les Glòries Catalanes.

Quan hom fa un paral·lel entre aquella modesta Exposició Universal i la costissíssima Exposició d'Indústries Elèctriques preparada amb quinze anys d'antelació, i en compara els resultats, no pot menys de confessar que aquella aconseguí un èxit i tingué una transcendència esclatants, mentre que aquesta fou un sorollós fracàs que ens arreuja i que ens envia d'anticalanisme. Hauré de maldir enormement per poder tornar al nivell constructiu de la generació que projectà i realitzà en un tancur i obrir d'ulla la gran Exposició Universal del 1888.

Les mesures militars adoptades per França per a la defensa del seu territori i la notícia que a la U. R. S. S. se li havia concedit el permís de sobrevolar Romania a fi d'ajudar

LA PUBLICITAT

Txecoslovàquia en cas de guerra, han causat una gran impressió en els medis nazis. Ha estat un advertiment seriós i contundent. Les grans democràcies encara es poden imposar

EUROPA DE CARA A LA GUERRA

L'ambaixador d'Anglaterra a Berlín ha anat a veure Hitler amb instruccions concretes del seu Govern

El que és el quart projecte ofert pel Govern de Praga a Henlein i el seu amo

Les precaucions franceses causen gran emoció a Alemanya i dimissions en l'E. M. del III Reich

Es preven ja la nova traïció d'Itàlia

Paris, 6. — La jornada d'ahir fou d'extraordinària tensió a tot el món.

Els discursos pronunciats per diferents caps sudetes foren d'una intransigència tal que produïren la major alarma a tots els governs. Tals discursos afirmaven per un igual que no cedirien en el més mínim en cap dels vuit punts exposats per Henlein a Karlsbad i Berlín. Amb tot i descomptant la parla de demagogia que se suposava a aquestes peces oratòries, el to d'aquestes produï la major inquietud.

A la nit l'atmosfera es calma quelcom davant els acords del Consell de ministres txecoslovacs, considerats com a molt conciliadors i presos sota la pressió energica de la Gran Bretanya. De totes maneres es fa notar que en el comunicat oficial del referit consell hi ha la frase "i sinó, sobre una solució de força". Les informacions de la matutina d'avui semblen totes coincidir en la creença que no interdirà la tan temuda qüestió de força. — Fabra.

La Premsa francesa

Paris, 6 (per telèfon). — L'atenció de l'opinió pública està concentrada encara, gairebé en absolut, a Praga, on s'ha produït un nou fet que en dir comentaris podria contribuir de debò a solucionar, almenys de moment, el delicat afer dels sudetes. Es tracta del projecte definitiu que el Govern txec ha elaborat en la seva reunió d'ahir i en la qual són concedides a Henlein i a la seva gent importants concessions que poden significar les darreres. Fins a quin punt arriba a transigir el Govern de Praga? Acceptarà els sudetes aquestes noves concessions o seguiran mantenint la intransigència? No és conegut l'abast del projecte de Praga, però és probable que els sudetes, instrument dels xanxats que està eralitzant Berlin, no es donin per satisfets.

"L'Humanité", referint-se a les aspiracions d'Henlein i a les concessions del Govern de Praga, observa que si aquest accepta que directament o indirectament fos transferida al Führer l'obediència deguda a les autoritats d'Estat, seguiria la mort de la República txeca i que aleshores, en lloc de salvar la pau d'Europa, se suprimiria l'últim obstacle que s'oposava a la guerra general. "Si es vol servir la pau d'Europa i la seguretat francesa — insisteix una vegada més en proclamar l'òrgan comunista — cal salvar Txecoslovàquia. Aquesta és l'única política veritablement realista a seguir".

En el diari "Le Figaro" Lucien Romier, tot i reconeixent que el Reich té pressa a arribar a aquesta qüestió i que, per tant, no és fàcil que demani un plebiscit, car això significaria molts mesos d'espera, continua creient que Hitler no arriscarà l'aventura de la guerra, la qual començaria per donar el poder a l'Exèrcit, sense parlar del que podria ocórrer després. "La situació aparentment no és pas canviada, segueix dient Lucien Romier. Hi ha encara moltes possibilitats que s'arribi a un acord final, però amb la condició que la força de la passió no domini per damunt dels càlculs racionals. Els dirigents d'Alemanya no aprecien pas tots els fets d'una manera, i és Hitler el qui personalment ha de dir la darrera paraula. Però siguin quins siguin els seus drets d'insubordinació, la seva opinió depèn sempre dels informes que li són transmesos i del relleu amb que cala un d'aquests arriben fins a ell."

Evidentment una de les coses que farà reflexionar Hitler, després d'haver-lo sorprès, haurà estat l'adopció per part de França de les mesures de caràcter militar anunciades en el comunicat del Govern Daladier lliurat ahir a la nit a la premsa. Els telegrams de Berlín acusen ja el cop en qualificar les injustícies. Aquestes mesures, que vénen després de les paraules pronunciades diumenge per Mr. Bonnet, les quals tampoc no foren acollides massa favorablement a Alemanya, eren elementals davant del desplegament de forces que el Reich ha vingut fent a la frontera de l'est. La premsa francesa d'avui les considera com la cosa més lògica i natural del món. "Estaven decidides feia dies — diu Léon Blum a "Le Populaire" — i no significaven de cap manera un agreujament de la situació."

Lucien Romier, per la seva banda, escriu a "Le Figaro" que caldrà sorprendre's en tot cas que França no les hagués adoptades abans. "Hi ha caçadors de papallones que no veuen l'abisme. El que inquieta no és l'abisme, sinó no veure'l".

"Le Petit Parisien" les troba també normals. "Estan dintre el quadre de les precaucions previstes en actes semblants al d'ara, i no tenen altre objecte que contribuir al manteniment de la pau, segons les regles fixades per Daladier: vigilància i sang freda."

Paris, 6. — La premsa elogia unànimement el Govern per la decisió feta pública ahir sobre les mesures de seguretat adoptades a la frontera del nord-est, especialment en el que es refereix a la reintegració a llurs guarnicions dels soldats i oficials que gaudien de permís, i eridant a files certes reserves especialitzades.

"Le Journal" escriu sobre el particular: "Aquestes disposicions constitueixen una demostració que el Govern té la serenitat i la vigilància necessàries. Per consegüent, l'opinió pública no ha d'alarmar-se."

Per la seva banda, "Le Jour" escriu: "Es tracta d'una simple precaució, que el Govern hauria fet molt malament no prendre".

Blum, a "Le Populaire", escriu: "El Govern s'ha limitat a algunes precaucions abundantment justificades." — Fabra.

La Premsa anglesa

Londres, 6 (per telèfon). — Tota la premsa anglesa i el públic britànic reflecteixen una alarma realment extra ordinària davant la crisi actual. Si és que el pla de Hitler era purament crear una psiclosi de guerra i fer por a Anglaterra amb les seves demagògiques de força aquest pla ha fallat totalment. Tots els comentaris de la premsa de Londres revelen una gran calma, i d'altra banda, el públic anglès continua preocupant-se fonamentalment de les jugades dels seus esportistes, i no sembla tenir una preocupació extraordinària per la guerra. Naturalment que és de suposar que la processó va per dintre i que més enllà d'aquesta aparença de calma exterior ha d'haver-hi unes mesures preventives que no han de deixar de prendre's. Hi ha, per exemple, alguns detalls que revelen la tensió. Lord Halifax va trencar les seves vacances de cap de setmana, tornant a Londres diumenge a la tarda, i la premsa d'avui anuncia que espera que podrà marxar cap a Ginebra si la situació d'Europa ho permet, cosa, doncs, que ja no és aquella afirmació positiva que aniria a Ginebra a la reunió de la S. de les N.

La premsa, enmig d'aquesta alarma, no deixa de remarcar que estem en una de les fases més crítiques de tot aquest problema de l'Europa Central.

Londres, 6. — El redactor diplomàtic de l'òrgan "Daily Telegraph" diu que no se sap si lord Halifax podrà traslladar-se el divendres vinent a Ginebra. Aquesta afirmació demostra la preocupació dels cercles governamentals. En els medis oficials es diu que Hitler ha aconsellat a Henlein que continuï les negociacions amb el Govern de Praga. Això — afegeix el "Daily Telegraph" — no és un símptoma favorable, perquè és clar que Hitler insisteix perquè els sudetes mantinguin i augmentin llurs peticions. En aquestes circumstàncies Londres considera la situació com a greu.

"El News Chronicle", òrgan liberal, diu que la situació és la següent: "Si Txecoslovàquia ha de lluitar, França farà també la guerra. Si França ha de fer la guerra, Anglaterra la farà també". — Agència Espanya.

Les mesures preses per França seran un calmant diuen a Londres

Londres, 6. — L'ambaixador francès, Corbin, s'entrevistà amb lord Halifax, no solament per a examinar la situació a Txecoslovàquia, sinó també per a comunicar al Govern anglès les mesures de precaució preses a la frontera franco-alemanya. El secretari d'Estat al Foreign Office declarà a l'ambaixador que al Govern anglès aquestes mesures li semblaven justificades, perquè no tenen un caràcter definitiu, i no poden augmentar la tensió internacional, sinó contribuir a calmar els esperits, demostrant que França vigila i està preparada per a totes les eventualitats.

Als cercles polítics es comenten favorablement les mesures militars adoptades per França. França demostra trobar-se preparada, i això calmarà els partidaris de la violència del Congrés nazi. — Agència Espanya.

Els residents generals de Tunís i el Marroc cap als seus llocs

Marsella, 6. — Els generals Nogué i Guillon, residents generals de França al Marroc i Tunís, respectivament, s'han embarcat a dos quarts d'onze del matí cap a Tunis. — Fabra.

50 vaixells anglesos faran maniobres a la mar del Nord

Londres, 6. — Quaranta vaixells de l'esquadra metropolitana han sortit per tal de concentrar-se al nord d'Escòcia, on començaran les maniobres navals de la Mar del Nord. Les esquadres angleses estaran formades per 30 vaixells, amb el cuirassat "Nelson", diversos creuers de nou model, 30 contratorpeders, submarins i el vaixell porta-avions "Ark Royal", que portarà setanta avions. — Agència Espanya.

El cantres polítics alemanys en mostren molt caltranyats de les precaucions franceses

Paris, 6. — Se sap que les mesures militars de seguretat adoptades pel

Govern francès foren posades a coneixement de Hitler quan aquest era a l'Òpera, on se celebrava ahir una representació de gala de "Els mestres cantors".

Entre les personalitats polítiques reunides, les dites mesures causaren certa sorpresa. Però es manca encara de reaccions autoritzades. Segons afirma l'agència Havas, "l'afirma que revelen aquestes mesures és injustificada", i es vol donar la impressió que ha causat estranyesa el fet que "França hagi pogut prendre el pretext de les disposicions reentrent preses pel Reich en l'ordre militar per a adoptar-les també a França".

Segons els homes polítics alemanys, les mesures militars alemanyes són normals i "no surten del marc del que es fa correntment en altres països", mentre que les decisions del Govern francès "són menys normals".

S'expressa l'esperança que la situació no s'agreuï, que especialment el que s'anomena "la intransigència txeca" no es veurà reforçada.

De tota manera, es desprèn de totes les converses que les decisions militars franceses feren una impressió profunda, especialment havent estat adoptades després de les paraules que pronuncià el senyor Bonnet en el seu darrer discurs. — Fabra.

¿Voldria Itàlia Tunis per trair altre cop Alemanya?

Londres, 6 (per telèfon). — El "Manchester Guardian" comenta que una pot ésser l'actitud d'Itàlia en aquest moment, i arriba a la conclusió que fins ara no hi ha cap indicació segura de la posició de Mussolini i que possiblement les recents mesures antisemites tenen un abast polític de molta més transcendència de la que hom podia creure. Es tracta no tan solament de complaure tot el món musulmà, tant a Palestina com a l'Àfrica del nord, sinó també refermar la solidaritat amb Alemanya. Segons el "Manchester Guardian" Mussolini potser en prendre aquesta orientació mira cap a Tunis; darrerament la premsa anglesa ha fet alguna referència a la importància que possiblement Tunis podria tenir en un esdevinidor proper. Sembla que Mussolini el considera com una mena de terra irredenta italiana, a causa del gran nombre d'emigrats italians que s'hi han establert. Es tractaria, potser, que Itàlia, en paga a una nova traïció a Alemanya, com la del 1914, sollicités Tunis?

Dos partits a Alemanya: els "ara" i els "no encara"

Londres, 6 (per telèfon). — El "Manchester Guardian" publica un article advertint a la gent que no es faci il·lusions que a Alemanya hi ha un partit de la guerra i un partit de la pau, els quals estan en lluita entre ells per tal de decidir quina ha d'ésser l'actitud definitiva del Reich a l'Europa central. No hi ha — diu l'articulista — un partit de la pau i un partit de la guerra, sinó tan solament un partit dels "ara" i un partit dels "no encara". És possible que els "no encara" predominin avui damunt els "ara", però això no implica que, a l'últim, s'arribi a un acord amb Txecoslovàquia, continuant els del "no encara" llur marxa fins al moment que creguessin que ha arribat l' "ara". És possible, però, que en termes polítics, "no encara" pugui significar "mai", per sempre, i quan hi hagi una acció constant i pacient d'influència diplomàtica i pacífica de les altres potències democràtiques.

A TXECOSLOVAQUIA

El Govern de Praga vol posar ràpidament a Berlín davant les seves pròpies responsabilitats

Praga, 6. — Urgent. — El senyor Hodza ha conferenciat aquest matí amb els membres de la missió Runciman. S'han examinat els nous projectes del Govern txecoslovac havia arribat a l'extrem límit de les seves concessions.

Es parlarà també de la pressió d'Anglaterra per a obtenir el nou projecte, que s'assembla molt als punts de Karlový. Txecoslovàquia, segons el projecte, seria dividida en cantons, tres dels quals serien concretament alemanys. — Agència Espanya.

En què consisteix el projecte

Praga, 6. — Es confirma que en les noves proposicions del Govern, que es faran públiques d'un moment a l'altre, s'accepten la quasi totalitat de les reivindicacions formulades pels sudetes en els seus punts de Karlový Vary. Les reserves que formula el Govern són molt poques. La més important és la relativa al punt vuit: la llibertat de professar la nacionalitat, la filosofia i la política d'Alemanya.

Per la seva part, els sudetes han abandonat fa temps el seu sisè punt: reparacions pels danys soferts per injustícies del 1918.

Sobre aquesta base el Govern ha elaborat una nova estructuració del país.

Carreño, redactor de "La Voz", i Angel Guzmán, corresponent de guerra de "La Libertad", donen aquí una ferocosa i cordial, com sempre, a individus pertanyents a la gran família periodística més fortament units que mai en les actuals circumstàncies per que travessa Espanya.

"En Sindicalista", escriu: "El Sindicalista" s'uneix fervorosament a la iniciativa d'"El Día Gráfico", de Barcelona, i fa vots perquè sigui aviat una realitat.

"La Voz" demana l'extensió del cas per a altres periodistes, i afegeix: "La lleialtat de Carreño, Monreal i Guzmán, és perfectament simptomàtica. Quan tantes coses fallen, ells sols han complert amb llur deure."

C. N. T. diu: "Nosaltres volem advertir que n'hi ha més, molts més periodistes antifascistes a la zona que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que fou fet presoner al front. Recordem Climent Cruzado, desaparegut en la defensa de Badajoz. Sabem que hi ha molts que són corresponents de "El Día Gráfico" i "C. N. T.", i que detenen Franco i els invasors i que són precisament els que quedarem combatint. Ve a la nostra memòria el cas d'Angel Guzmán, que